

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. An Deus potuerit dare Christo 12. legiones Angelorum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

Petrus negat inuisse plagam inenisse: quia significatur in Luca Dominum percutiente fecisse. Dictum autem illi. Qui accipit gladium gladio peribit. Ne iterum percuteret. Quod putat à Luca infirmari permittente Domino factum, id mihi admodum probabile videtur. Nam reuera videtur Dominus studio non respondisse, donec factum esset vulnus. Ita habet Lucas v. 49. 50. 51. Videntes autem hi qui circa ipsum erant, quod futurum esset, dixerunt ei. Domine si percutimus in gladio: Et percussit vnus ex illis seruum principis sacerdotum, & amputauit auriculam eius dexteram.

V. 51. Respondet ad questionem propositam. *ἐὰν ἔως ἴδωμεν ἄνθρωπον, ἢ οὐκ ἔστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου* hoc, Syrus *כִּי* satis est, seu sufficit vsq; hoc, quod significare potest: finite eos hoc vsq; ad captiuitatem procedere. Vel finite vestram vindictam vsque hac ad vulnus procedere: de cætero abstinete. ascribā Ambrosii locum in Luc. 22. multa enim villa in hac explicatione continet. O amentes o perfridi! non sic comperitur sapientia, non sic tenetur iustitia. Nec discipulorum solida fuerunt. Vnde Petrus eruditus in lege promptus affectu, quisit Phineæ repudiatum ad iustitiam, quod sacrilegos percussit percutit principis seruum. Sed Dominus vulnera cruenta detegit, mysteria diuina subiecit, vt seruus principis mundi, h. e. nō naturæ conditio, sed culpa secularium famulus potestatis, cuius sue vulnus exciperet, quia nō audisset verba sapientia. Omnia deniq; qui facit peccatum seruus est peccati. Peccati inquit regis venditi estis. Veditio propter peccata nostra, propter bonitatem autē Dei redemptionis peccatorum. Aut si Petrus volens percussit aurē docuit, quod autem habere in specie non deberet, quam in mysterio non habebant. Sed bonus Dominus & ipsi reseruit auditum. Secundum prophetica dicta, demonstrans, & ipsos si conuertantur posse sanari, qui in passione Domini vulnerati sunt, eo quod omne peccatum fidei mysteriis abluatur. Tollit ergo Petrus aurē. Quare Petrus? quia ipse est, qui accepit gladium regni colorum. Ille enim condemnatur, qui & absoluit, quoniam idem & ligandi & absoluedi adeptus est potestate. Tollit aurem male audientis, tollit autem gladio spiritali aurem interiorē male intelligentis. Caueamus ne cui tollatur auricula. Legitur passio Domini, si ad diuinitatem eius referimus infirmitatem in corpore passionis, excidit auricula, & excidit Petrus, qui nō passus est Petrum, prophetam asfirmari, Sed Dei filium docuit fidei confessione signari. Ergo cum legimus teneri legem, caueamus ne ab aliquo audiamus, & putemus cum seruandum diuinitatem teneri inuitum, teneri quasi infirmum. Tenetur quidem, & vt dixit Ioannes ligatur secundum corpori ueritatem. Sed va illi qui ligant uerbum. Ligant autem qui tantummodo Christum hominem putant, ligant, qui prescriptum non putant, qui omnipotentem non consentunt. Mala vincula ligantur, quibus non Christum ligant, sed seipsos alligant. Ligatur autem in domo non pjalicius, & iusti, sed in domo Caiaphæ, h. e. in impia domo ubi etiam moriturus pro omnibus propitius. Quam amentes igitur, qui beneficia diuina consentunt, & beneficiorum autorem persequuntur. Ideo autem perierunt, quia perdidit auditus profectum.

VERSUS 53.

An putas, quia non possum rogare patrem meum, & exhibebit mihi modo plusquam duodecim legiones angelorum.

QUESTIO I.

An Deus potuerit dare Christo plusquam duodecim legiones Angelorum?

V. 1. Duodecim Apostolis comparat duodecim legiones, & quidem Angelorum, quo ostendat, nō esse sibi necessariam defensionem hominum paucorum, in exercitatorum. Sic Elifaz 4. Reg. 6. 17. curus ignei apparent, sic 4. Reg. 19. 35. Angelus Adams Con-zen in Euang. Tom. I.

occidit 18000. assyriorum, de numero legionari militis variant interpretes; merito: nam & ipsæ legiones non eodem semper numero fuerunt. Syrus nomen visitatum retinuit *לגיון* legionem appellat. Tantum exercitum assistere mihi iubebit. *אֲנִי אֶסְמְךָ* sisset.

De legionibus mentionem non facerem, nisi etiam post Iusti Lipsii militiam Romanam viderem quosdam interpretes, & concionatores decipi, idq; etiam ex doctissimo alio qui interprete Francisco Luca. Dictionū, inquit, Latina vsus est etiam Græce & Syriace: nec dubium quin Saluator ipse ea sit vsus ut pote tunc temporis vulgari Romanis Iudea dominantibus, eamq; presidis militum continentibus. Est enim legio nomen militare significans exercitum sex millium, vt minimum; vt summum quingentorum & duodecim millium militum. Variant enim auctores. Legio cohortes decem, cohors quinquaginta manipulos, manipulus viginti quinque milites continuisse docetur, qui omnes simul faciant duodecies mille quingentos. Transfert hoc nomen Iesus ad Angelos, iuxta S. Scripturam morem quæ ubiq; passim, militia, virtutum, exercituum angelicorum memini: atq; hinc Deum vocat Dominum, virtutum seu exercituum, i. e. Sabaoth, quod semper presto habeat angelicos exercitus, quos emittat ad delendum, & subiugandum rebelles omnes, tum demones, tum homines faciendumq; omnem voluntatem suam. Duodecim legiones Angelorum sint centum & quinquaginta millia angelorum: plusquam duodecim autem Angelorum legiones, nominans Iesus, significat infinitam esse Angelorum multitudinem iuxta id quod Daniel scribit cap. 7. v. 10. Millia millium ministrabant ei, & decies milles centena millia assistebant ei.

Largiter errat, vt cui talia minus curæ fuerunt. Numquam legio duodenum millium fuit: & si esset inhabilis esset acies, nō sat multis magistratibus instructa. Romulus trium millium legionem fecit, ex tribus singula millia feligens. Iūctis Tatio, & Sabinis senum millium fecit peditum, equitum sexcentorum, ita Varro, Dionys. Plutarch. apud Lips. l. 2. de militia Romana. Dialog. 5. Hostilius mutauit, & minores legiones fecisse videtur; nam statim eiectis regibus fuerit quaternum millium. Flor. l. 1. c. 4. de Hostilii mutatione mentionem habet. De quaternis millibus Dionys. l. 6. Liu. 9. l. 6. & 8. dec. 1. Annibal tempore fuere lectæ, quinquem millium. Luc. 22. Scipio in Africam traiecturus sena millia pedites & sexcentos legit. Equites trecentos. Liu. l. 30. Idem l. 42. in Macedoniam missas legiones habuisse sena millia peditū, equites trecentos. Festus summum numerū 6200. peditū Mario auctori tribuit, id Lipsius refutat. Fuisse Augusti æuo quaterna millia videntur. Sed tamē magnam in his varietatem fuisse ipse Polybius indicat. *Διμήρεσι δὲ αὐτὸς τὸν τριπλὸν ἴσον*, Diuidunt vero eos illo modo, & paulo post. *ἑαυτοὶ δὲ ὁπλείουσι πρὸς τετραχίλιον ὅσον, καὶ λόγον ποιεῖν αὐτὸν διττὸν*, Quod si plures quatuor millibus sunt, pro rata diuidunt. exceptis triariis quos habent semper numero eodem. Indicat igitur sæpe plures fuisse, sed nullo exemplo docetur excessisse numerum senum millium, ducentorum peditum, trecentorum equitum. Hæc de numero legionum integrarum, cum vel primum lectæ, vel supplemento redintegratæ sunt. Nam itineribus, pugnis, fame, morbis atterebantur. Cæsar l. 5. Belli Gallici, duabus in legionibus vix septem hominum millia fuisse scribit, & legionem sextam minus mille hominum habuisse. Si igitur summum numerum legionum amplectamur, duodecim legiones efficient septuaginta septem millia militum, quadringentos, in illum numerum etiam coniectis equitibus.

§. 2. Docet ille locus contra Wicleffum Deum liberū arbitrii esse. Si enim rogare veller Christus Deus exhiberet. Vide Bell. l. 3. c. 16. de gratia, & libero arbitrio. Nec quicquid ad rem facit argumētum Wicleffi, qui Deum facere potuisse dicit, vt Angeli assisterent.

Z z

Non

